

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TURKISELÄINTEN SUOJELUSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 11 §:N MUUTTAMISESTA**1 Ehdotuksen tavoitteet**

Turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksessa annettaisiin tarkemmat säännökset sellaisista eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023, jatkossa eläinten hyvinvointilaki) 21 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista turkiseläinten pysyvistä pitopaikoista, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Ehdotettu asetusluonnos oli liitteenä hallituksen esityksessä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 186/2022 vp).

2 Lainsäädäntö

Eläinten hyvinvointilain 20 §:ssä säädetään eläinten hoidon yleisistä vaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita. Pykälän 4 momentin mukaan hoidossa olevan eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava.

Lain 20 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämisestä ja muista eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi tarvittavista hoitotoimista sekä eläinten ryhmässä pidosta.

Lain 21 §:ssä säädetään eläinten ruokinnasta ja juotosta. Pykälän 1 momentin mukaan hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuaista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita. Pykälän 2 momentin mukaan nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Momentissa säädetään myös poikkeuksista jatkuvan veden vaatimukseen. Momentin 1 kohdan mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei edellytetä vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle eikä momentin 2 kohdan mukaan eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava. Momentin 3 kohdan mukaan vettä ei liioin tarvitse olla jatkuvasti saatavilla laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille eikä momentin 4 kohdan mukaan poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksessa puhdasta lunta. Momentin 5 kohdan mukaan jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta voidaan poiketa myös silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon. Momentin 6 kohdassa poikkeuksen piiriin säädetään myös sellaiset eläinten pitopaikat, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

Lain 21 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hoidossa olevien eläinten ruokinnasta ja juotosta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista pysyvistä pitopaikoista, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

Voimassa olevan eläinsuojelulain (247/1996) 5 §:n 1 momentin mukaan eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Pykälän 2 momentin mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen hoidolle asetettavista vaatimuksista.

3 Keskeinen sisältö

Ehdotuksessa voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen 11 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin jatkuvan juomaveden vaatimuksesta turkiseläinten pysyvissä pitopaikoissa sekä siihen liittyvästä poikkeuksesta, joka koskisi samana vuonna syntyneiden vieroitettujen pentujen eikä siitoksesta poistettujen eläinten pysyvää pitopaikkaa. Lisäksi säädettäisiin siirtymäajasta, joka koskisi siitokseen käytettävien eläinten pysyviä pitopaikkoja.

Ehdotuksen mukaan turkiseläinten pysyvissä pitopaikoissa olisi oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Säännös vastaisi eläinten hyvinvointilain 21 §:n 2 momentissa säädettyä. Ehdotuksen mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytettäisi samana vuonna syntyneiden vieroitettujen pentujen eikä siitoksesta poistettujen eläinten pysyvässä pitopaikassa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Näille eläimille on tällöin tarjottava sulaa vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Siitokseen käytettävien eläinten pysyviin pitopaikkoihin jatkuvan juomaveden vaatimusta sovellettaisiin 1.1.2030 alkaen. Asetuksen voimaantulon jälkeen peruskorjattavaan turkistarhaan tai sen osaan ja rakennettavaan uuteen turkistarhaan tai sen osaan sovellettaisiin kuitenkin siitokseen käytettävien eläinten osalta jatkuvan veden vaatimusta, kun peruskorjaus tai uusi turkistarha taikka sen osa on valmistunut.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Jatkuvan juomaveden vaatimuksen ja siihen tarvittavien poikkeusten aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Syksyllä nahkottaville eläimille tarkoitetuissa häkeissä ei yleensä ole vastuksella sulana pysyvää juottojärjestelmää, jolloin vesikuppeihin jaettu vesi saattaa pakkasella jäätyä juottokertojen välillä. Myös osassa siitoseläimille tarkoitetuista häkeistä ei ole sulana pysyvää juottojärjestelmää. Järjestelmien rakentamisesta aiheutuu tiloille merkittäviä kustannuksia.

5 Asian valmistelu

Asetusehdotus on laadittu eläinten hyvinvointilain valmistelun yhteydessä. Ehdotus sisältyi lausuntokierroksella 4.11.2021-14.1.2022 olleeseen luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista.

Lausuntokierroksella useat lausunnonantajat esittivät, että kaikki eläinten hyvinvointilaissa ja sitä täydentävissä valtioneuvoston asetuksissa ehdotetut poikkeukset jatkuvan juomaveden vaatimukseen tulisi poistaa. Ehdotettuja poikkeuksia ehdotettiin myös karsittavaksi, muutettavaksi ja toisaalta osa lausunnonantajista esitti uusia poikkeussäännöksiä lisättäväksi esitykseen. Suurin osa tuottajajärjestöistä kannatti ehdotettuja säännöksiä. Ne lausunnonantajat, jotka ottivat kantaa siitokseen käytettäviä turkiseläimiä koskevaan siirtymäaikaan, pitivät siirtymäaikaa liian pitkänä.

Saatu lausuntopalaute käsiteltiin yhdessä hyvinvointilakiehdotuksesta saadun palautteen kanssa. Lausuntoyhteenvedot on julkaistu maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla. Asetusehdotusta ei muutettu lausuntokierroksen jälkeen ja se sisällytettiin sellaisenaan hallituksen esitykseen laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi. Eduskuntakäsittelyssä asetuseräluonnokseen ei ehdotettu muutoksia.

6 Pykäläkohtaiset perustelut

11 § Juotto ja ruokinta

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin turkiseläinten vedensaannista niiden pysyvissä pitopaikoissa. Lisäksi säädettäisiin säännöstä koskevista siirtymäsäännöksistä.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 21 §:n 2 momentin mukaan nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikassa on oltava jatkuvasti sulaa vettä eläimen saatavilla. Lain 21 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa sulaa vettä ei kuitenkaan edellytetä sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista pitopaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetulla säännöksellä säädettäisiin tällaisesta poikkeuksesta eräiden turkiseläinten osalta. Ehdotuksen mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei edellytettäisi samana vuonna syntyneiden vieroitettujen pentujen eikä siitoksesta poistettujen eläinten pysyvissä pitopaikassa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Näille eläimille olisi tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Syksyllä nahkottaville eläimille tarkoitetuissa häkeissä ei yleensä ole vastuksella sulana pysyvää juottojärjestelmää, jolloin vesikuppeihin jaettu vesi saattaa pakkasella jäätyä juottokertojen välillä. Käytännössä keväällä syntyneet, nahkottavaksi tarkoitetut pennut ja siitoksesta poistetut eläimet lopetetaan marras-joulukuussa, jonka jälkeen häkkejä ei käytetä ennen seuraavan vuoden pentujen vieroitusta. Ehdotettu poikkeus jatkuvasti saatavilla olevan veden vaatimuksesta on tarpeen, koska tarvittavien juottojärjestelmien

rakentaminen kaikkiin nahkottavien eläinten häkkeihin aiheuttaisi tarhoille kohtuuttomia kustannuksia.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan toiminnassa olevaan turkistarhaan sovellettaisiin siitokseen käytettävien eläinten osalta 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua jatkuvan veden vaatimusta 1.1.2030 alkaen. Siirtymäaika on tarpeen, jotta kaikille toiminnassa oleville turkistarhoille ehditään rakentamaan tarvittavat juottojärjestelmät kaikkiin niihin häkkeihin, joissa pidetään siitoseläimiä. Ehdotetun asetuksen voimaantulon jälkeen peruskorjattavaan turkistarhaan tai sen osaan ja rakennettavaan uuteen turkistarhaan tai sen osaan sovellettaisiin siitokseen käytettävien eläinten osalta 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua jatkuvan veden vaatimusta, kun peruskorjaus tai uusi turkistarha taikka turkistarhan osa on valmistunut.

7 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan samaan aikaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain kanssa 1.1.2024.